

SVOV = spoločensko vedná oblasť výchovy

Veľká noc

Veľká noc alebo Veľkonočné sviatky, je najvýznamnejší kresťanský sviatok, ktorý pripadá na marec alebo apríl. Veľká noc je pre kresťanov oslavou zmŕtvychvstania Ježiša Krista po jeho smrti na kríži.

Udalosti Veľkej noci a ich interpretácia úzko súvisia s významným židovským sviatkom Pesach, ktorý sa slávi zhruba v rovnakej dobe.

Kresťanské oslavy Veľkej noci sa v Novom zákone nespomínajú, najstarším svedectvom o Veľkej noci je Veľkonočný preslov Melita zo Sárd z 2. storočia. Oslavy Veľkej noci sa teda v cirkvi objavili veľmi skoro.

Vysvetlenie pôvodu názvu „veľká“ treba hľadať v časoch židovského otroctva v starovekom Egypte. Faraón nebol ochotný prepustiť svojich izraelských otrokov, a preto Boh trestal krajinu desiatimi ranami. Až po poslednej z nich, keď zomreli všetky prvorodené egyptské deti, faraón prepustil zotročený ľud. Židov, ktorí pomazali dveraje svojich dverí krvou baránka, sa táto pohroma netýkala a anjel smrti ich obišiel. Ako sa ďalej uvádza v Biblii, po vyslobodení z Egypta previedol Boh ľud na čele s Mojžišom cez Červené more, ktoré rozdelil a vysušil. Tu niektorí hľadajú pôvod tradičného židovského názvu pre Veľkú noc: pásach – prechod.

Veľkonočné oslavy sa podľa regiónov líšia. Pretože sa časovo zhruba prekrývajú s pohanskými oslavami príchodu jari, ľudové tradície prevzali z predkresťanských dôb mnoho zvykov a obyčajov.

Podobne ako mnoho iných kresťanských sviatkov, aj Veľká noc sa preniesla aj mimo cirkvi. Už od jej vzniku je to čas osláv a veselí.

Predávajú sa veľkonočné pohľadnice, ozdoby alebo sladkosti v podobe veľkonočných vajíčok, barančekov alebo zajačikov.

06.04.2020

SVOV = spoločensko vedná oblasť výchovy

Na Veľkonočný pondelok od rána muži a chlapci chodia po domácnostiach svojich známych a polievajú alebo korbáčujú ženy a dievčatá ručne vyrobeným korbáčom z vrbového prútia. Korbáč je spletený z ôsmych, dvanástich alebo až dvadsiatichtyroch prútov a je zvyčajne od pol do dvoch metrov dlhý a ozdobený pletenou rukoväťou a farebnými stužkami. Podľa tradície muži pri hodovaní prednesú koledy. Či sa najprv korbáčuje alebo polieva a potom spievajú či recitujú koledy záleží na situácii. Aj keď korbáčovanie môže byť bolestivé a polievanie nepríjemné, nie je ich cieľom spôsobiť krivdu. Skôr je korbáč symbolom záujmu mužov o ženy. Nenavštižené dievčatá sa môžu dokonca cítiť urazené. Vykorbáčovaná či poliata žena dáva mužovi farebné vajíčko ako symbol jej vďaky a odpustenia. Treba spomenúť, že zvyčajne sa používa iba jedna metóda. Na strednom a západnom Slovensku väčšinou korbáčovanie a na východe polievanie.

Symboly Veľkej noci:

baránok — Symbol baránka sa nachádza už v predkresťanských tradíciách. V židovskej tradícii sa používal ako obetné zviera za hriechy. Zároveň židia na sviatok Paschy jedia baránka ako pripomienku svojho

vyslobodenia z Egypta. V kresťanstve je baránok jedným zo symbolov Ježiša Krista, lebo obrazne podľa kresťanskej viery on je baránok obetovaný za spásu sveta.

kríž — Kríž je dnes najdôležitejším z kresťanských symbolov, pretože Kristus bol odsúdený na smrť ukrižovaním. Tento trest patril k trestom veľmi krutým a ponižujúcim.

ohň — Veľkonočná bohoslužba sa začína veľkonočného ohňa, ktorý symbolizuje Krista nad temnotou a smrťou. Od tohto zapalujú veľkonočné sviečky.

zapálením víťazstvo Ježiša ohňa sa potom

06.04.2020

SVOV = spoločensko vedná oblasť výchovy

sviečka — Sviečka je v mnohých kultúrach chápaná ako znamenie života. Veľkonočná sviečka symbolizuje vzkrieseného Krista – tento symbol pochádza zo starovekých osláv Veľkej noci, pri ktorých sa zapaluje sviečka (nazývaná tiež paškál) od ohňa.

Tanier so šunkou, vajíčkom, hrudkou a zeleninou.

vajíčko — Pretože vajíčko obsahuje zárodok života, bolo v mnohých kultúrach symbolom plodnosti, života a vzkriesenia. V súvislosti s ľudovou tradíciou vznikol zvyk maľovať tieto vajíčka; dôvodom jedenia vajec na Veľkú noc bola zrejme aj skutočnosť, že vajcia sa nesmeli jesť v pôstnom období.

zajačik — Aj keď mnoho nenáboženských tradícií má svoje korene v kresťanskej symbolike, niektoré veľkonočné symboly môžeme vystopovať až do predkresťanskej doby. Napríklad zajačik má pravdepodobne pôvod v pohanských rituáloch oslavujúcich príchod jari.

korbáč — Tento v niektorých regiónoch Slovenska symbol Veľkej noci má tiež pôvod v starých zvykoch.

dôverne známy
pohanských

Skúste si článok spoločne prečítať a porozprávať sa o tom, čo ste si zapamätali, ktorý symbol sa Vám páčil najviac?

Vaša pani vychovávateľka Kristína